

Sygn. akt III AUa 1221/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SO del. do SA Lucyna Stąsik-Żmudziak (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 r. w Lublinie

sprawy W. P.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość emerytury rolniczej

na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 10 listopada 2015 r. sygn. akt VIII U 1212/15

oddala apelację.

Lucyna Stąsik-Żmudziak Małgorzata Pasek Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

Sygn. akt III AUa 1221/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2015r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 10 czerwca 2015 roku ustalającej W. P. prawo do emerytury rolniczej, ustalając wysokość świadczenia, w ten sposób, że przyjął do części składkowej okres od dnia 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1979r. z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym matki G. F., jednocześnie ustalając w punkcie II wyroku, że Prezes KRUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie wysokości świadczenia w przepisany terminie.

Zaskarżoną decyzją Prezes KRUS ustalając wysokość emerytury W. P., powołując się na przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2015 poz.704 tekst jednolity ze zm.) uwzględnił do części składkowej 3 lata z tytułu opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników przypadające w latach 1 lipca

1977 roku do 31 grudnia 1982 roku, 8,93 lat z tytułu opłacania składek na FUSR przypadające w okresie 1 stycznia 1983 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku, 24,44 lat z tytułu podlegania ubezpieczeniu rolniczemu po dniu 31 grudnia 1990 roku.

Z decyzją nie godziła się W. P. domagając się jej zmiany i doliczenia do wysokości świadczenia okresu od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 grudnia 1979 roku z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, którego stała się właścicielką na podstawie Aktu Własności Ziemi z dnia 31 stycznia 1977 roku. Wskazała, iż opłacała należne składki na ubezpieczenie społeczne rolników razem z podatkiem rolnym, które księgowane były na nazwisko jej zmarłego ojca.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, podnosząc, iż w spornym okresie składki na FER były opłacane przez ojca wnioskodawcy F. F.. Zgodnie zatem z art. 25 ust. 2 pkt. 2 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników organ rentowy podkreślił, iż wobec braku dowodu opłacenia składek na ubezpieczenie rolników w spornym okresie przez wnioskodawczynię żądanie W. P. nie zasługuje na uwzględnienie .

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, iż ustalił, że W. P. ur. (...) dnia 28 maja 2015 roku wystąpiła z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury rolniczej. Wraz z wnioskiem złożyła m.in. zaświadczenia :

- Urzędu Gminy S. z dnia 2 maja 2015 roku na okoliczność, iż jej rodzice G. i F. posiadali gospodarstwo rolne i opłacali należne składki na ubezpieczenie społeczne rolników od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 grudnia 1979 roku;

- KRUS Oddziału (...) w L. na okoliczność podlegania ubezpieczeniu społecznemu i opłacenia składek w okresie od 1 stycznia 1980 roku do dnia maja 2015 roku, z tym iż w okresie 1 stycznia 1980 roku do 31 grudnia 1984 roku zwolniona była z obowiązku opłacenia składek jako młody rolnik oraz zaświadczenia o posiadaniu gospodarstwa rolnego .

W dniu 10 czerwca 2015 roku Prezes KRUS wydał zaskarżoną decyzję.

Rodzice wnioskodawczyni od 1947 roku byli właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni ok.6 ha. Dnia (...) F. F. zmarł . G. F., po ukończeniu przez wnioskodawczynię 18 lat, odpisała część swojego gospodarstwa na córki w tym na wnioskodawczynię 1,32 ha, resztę pozostawiając sobie. Wszystkie dokumenty związane z wydaniem decyzji uwłaszczeniowych wydane były przez Gminę S.. Nakazy podatkowe z tytułu powinności opłacenia całości gospodarstwa rolnego nadal do 1980 roku przychodziły na F. F., który zmarł w(...). Pieniądze na opłacenie podatku rolnego wraz ze składką na FER G. F. otrzymywała od wnioskodawczyni co do powierzchni 1,32 ha.

Wnioskodawczyni od urodzenia mieszka w domu rodzinnym. Po ukończeniu szkoły podstawowej pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców, a następnie własnym i rodziców. Od dnia 13 października 1972 roku do dnia 30 czerwca 1986 roku pracowała w Zakładzie (...). Zakład pracy oddalony był od jej miejsca zamieszkania ok. 7 km. Dojeżdżała codziennie rowerem. Pracowała od godziny 5 do godziny 13, do domu wracała ok. 14.

W dniu 31 stycznia 1977 roku sporządzony został Akt Własności Ziemi, stwierdzający, iż na mocy ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. 1971 Nr 27 poz.250) wnioskodawczyni stała się z mocy prawa właścicielką nieruchomości rolnej o pow. 1,32 ha.

Wnioskodawczyni wraz z rodzeństwem i mamą od początku lat 70 –tych razem pracowali w gospodarstwie rolnym matki i na swoich wydzielonych częściach. Każdy z rodzeństwa i mama pracowali w gospodarstwie rolnym, wykonując wszystkie konieczne dla utrzymania produkcji roślinnej i zwierzęcej prace ręczne. Gospodarstwo stanowiło jedną całość – mieli jedne budynki gospodarcze i jedne maszyny. Wspólnie prowadzili hodowlę zwierząt krów i świń. Razem uprawiali zboże, buraki cukrowe. Wnioskodawczyni decydowała o rodzaju upraw jakie uprawiała. Uprawiała tytoń oraz pomidory.

W okresie pracy zawodowej w T. pracowała w gospodarstwie rolnym, po powrocie z pracy od godziny 15-tej. Wykonywała prace polowe zależne od pory roku oraz na co dzień obrządek zwierząt, zaś mama doila krowy. Wnioskodawczyni wraz z rodzeństwem, jesienią, wspólnie przygotowywała kisonkę dla zwierząt. Razem, raz w

tygodniu zimą młócili kieratem zboże. Wnioskodawczyni zimą zajmowała się prasowaniem tytoniu i układała w wiązki. Pracowała przy pracach rolniczych zawsze do późnego wieczora do godziny 22-tej.

Za mąż wyszła w 1980 roku i dokonała wówczas zgłoszenia do ubezpieczenia rolniczego.

Sąd obdarzył wiarą dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach KRUS oraz złożone w postępowaniu sądowym w postaci nakazu zapłaty, zaświadczeń, aktu własności ziemi, aktu zgonu. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron i nie budziły one również wątpliwości Sądu, nie nosiły śladów podrobienia czy przerobienia. Zostały wystawione przez uprawnione podmioty w granicach prawem dopuszczalnym.

Za wiarygodne Sąd uznał także zeznania wnioskodawczyni bowiem są logiczne, spójne wewnętrznie i znajdują oparcie w zgromadzonych dokumentach. W szczególności przekonywały zeznania wnioskodawczyni co do okoliczności, iż po ukończeniu 18 roku życia matka przekazała jej 1,32 ha gospodarstwa. Powyższe znajduje potwierdzenie w Akcie Własności Ziemi z dnia 31 stycznia 1977 roku, stwierdzającym nabycie nieruchomości o pow. 1.32 ha przez wnioskodawczynię, na mocy ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Wnioskodawczyni w dniu wejścia w życie tej ustawy miała ukończone 18 lat, co pozwalało w powiązaniu z jej relacją na przyjęcie, iż już od 1971 roku faktycznie zajmowała się prowadzeniem własnego gospodarstwa rolnego i pracowała nadal w gospodarstwie rolnym matki. Przekonywały także zeznania wnioskodawczyni w zakresie przyczyn dla których podjęła, podobnie jak jej rodzeństwo siostra i brat, pracę zawodową, nadal pracując w gospodarstwie rolnym. Wyjaśniła, iż „chcieli wyjść z biedy” i chciała dorobić się, aby mieć pieniądze na wesele. Za logiczne Sąd uznał także jej twierdzenia co do okoliczności płacenia przez nią podatku rolnego za posiadane gospodarstwo rolne. Sąd zauważył, iż do 1980 roku podatek rolny od całości gospodarstwa rolnego małżonków F., pomimo wydania decyzji o uwłaszczeniu wnioskodawczyni, był księgowany na nazwisko F. F., który zmarł w dniu(...). Matka wnioskodawczyni także uregulowała swój stan posiadania w drodze ustawy uwłaszczeniowej, otrzymując Akt Własności Ziemi w dniu 31 stycznia 1977 roku (...) na powierzchnię 3,47 ha (z posiadanego uprzednio gospodarstwa rolnego wydzieliła dwie części po 1,32ha na dwie córki) i od gospodarstwa rolnego G. F. opłacane były składki na ubezpieczenie społeczne, o czym świadczył wpis Zastępcy Wójta Gminy z dnia 4 grudnia 1990 roku w kwestionariuszu G. F., kiedy ta wystąpiła o własne świadczenie rolnicze.

Dokonując oceny prawnej Sąd Okręgowy przypomniał, iż według art. 24 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2015 poz. 704 tekst jednolity ze zm. dalej u.s.r.), emerytura rolnicza składa się z części składkowej i części uzupełniającej. Przepis art. 25 ustawy reguluje sposób ustalania części składkowej emerytury uzależniającej jej wysokość od różnych okresów podlegania ubezpieczeniu. Przepis ten w sposób enumeratywny wymienia okresy, które, przy pomocy określonego wskaźnika, uwzględnia się przy ustalaniu wysokości części składkowej. Przy ustalaniu części składkowej emerytury, wskazane przez osobę zainteresowaną okresy uwzględnia się tylko wtedy, jeżeli mieszczą się w dyspozycji art. 25 ust. 2 u.s.r. Przepis art. 25 ust. 2 pkt. 2 u.s.r., wymienia m.in. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 grudnia 1982 roku, za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny Rolników.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, iż w okresie od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 31 grudnia 1979 roku wnioskodawczyni stale codziennie od godziny 15 do 22 pracowała w gospodarstwie rolnym swej matki G. F. oraz własnym stanowiącym całość gospodarczą z gospodarstwem matki, od którego opłacana była składka na Fundusz Emerytalny Rolników, zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 27 października 1977 roku o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin. Okres ten w ocenie Sądu należało doliczyć zatem do tzw. części składkowej emerytury wnioskodawczyni gdyż nie ma żadnych przeszkód prawnych by wykazaną przez ubezpieczoną pracę w gospodarstwie rolnym w rozumieniu art. 25 ust. 2 pkt. 2 ustawy o u.s.r. wykonywaną w tym samym okresie co podleganie ubezpieczeniu pracowniczemu zaliczyć stażu składkowego (wyrok SA w Białymstoku z dnia 16 lipca 2014 r. III AUa 941/13LEX nr 1493859).

Orzeczenie w pkt. II wyroku uzasadniał art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. 2015, poz.748 tekst jednolity ze zmianami) w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy o u.s.r., stanowiący, że

organ rentowy wydaje decyzję w sprawach świadczeń w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W niniejszej sprawie istotne okoliczności w sprawie zostały wykazane przez wnioskodawczynię dopiero w toku postępowania sądowego.

Apelację od wyroku wniósł Prezes KRUS zarzucając mu wadliwość podstawy faktycznej, będącej wynikiem naruszenia przepisów art. 25 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015r., póź. 704 z późn. zm.).

Podniósł, że skarżoną decyzją przyznano wnioskodawczyni emeryturę rolniczą od dnia 01.05.2015r. na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015r., póź. 704 z późn. zm.). Do ustalenia prawa do emerytury rolniczej nie został uwzględniony okres od 01.07.1977r. do 31.12.1979r.

Skarżąca złożyła odwołanie od decyzji o zaliczenie pracy w okresie spornym we własnym gospodarstwie rolnym. Sąd Okręgowy wyrokiem zmienił decyzję KRUS i przyjął do ustalenia wysokości emerytury W. P. do części składkowej okres od dnia 01.07.1977r. do 31.12.1979r. pracy w gospodarstwie rolnym matki G. F. i nie odniósł się do pracy we własnym gospodarstwie rolnym i braku wpłat z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Z powyższym wyrokiem pozwany nie może się zgodzić gdyż zgodnie z art. 25 ust. 2 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015r., póź. 704 z późn. zm.) - do liczby lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu dolicza się liczbę lat:

- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1982r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny Rolników,

- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej.

Jednocześnie nadmienił, że przed dniem 1 stycznia 1983r. nie było instytucji domownika. Definicja ta obowiązywała od tej daty, a została wprowadzona ustawą z dnia 14.12.1982r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1982r. Nr 40, poz. 268 z późn. zm.). Dlatego przy ocenie czy można uznać skarżącą za domownika oparto się na definicji, która obowiązywała od tej daty, a została wprowadzona ustawą z dnia 14.12.1982r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1982r. Nr 40, póź. 268 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 2 pkt 2 tej ustawy, przez użyte w ustawie określenie „domownicy” rozumie się członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania.

Ponadto w myśl § 2 ust, 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.03.1983r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1983r. Nr 21, póź. 94 ze zm.) uznaje się że, przy ustalaniu obowiązku ubezpieczenia domowników przyjmuje się, że praca domownika w gospodarstwie rolnym stanowi jego główne źródło utrzymania, jeżeli nie osiąga on dochodów z innych źródeł w wysokości przekraczającej miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia obowiązującego w gospodarce uspołecznionej.

Okres pracy od 01.07.1977r. do 31.12.1979r. w gospodarstwie rolnym matki nie może zostać uznany gdyż w w/ w okresie W. P. pracowała w Zakładzie (...). Dojeżdżanie do gospodarstwa rolnego matki po zakończonej pracy zawodowej świadczy jedynie o doraźnej pomocy przy pracach rolnych w gospodarstwie rolnym matki. Z uwagi na fakt zatrudnienia w zakładzie produkcyjnym nie można uznać, że pomoc przy pracach rolniczych w gospodarstwie rolnym matki stanowiła dla W. P. główne źródło utrzymania. Ponadto skarżąca zarówno we wniosku o emeryturę

rolniczą jak również w odwołaniu od decyzji nie wnioskowała o doliczenie w spornym okresie pracy w gospodarstwie rolnym matki. Natomiast wnioskowała o uznanie pracy we własnym gospodarstwie rolnym o pow. 1,32 ha. Faktem bezspornym jest, że w okresie od 01.07.1977r. do 31.12.1979r. skarżąca nie opłacała składek z tytułu gospodarstwa rolnego, które było jej własnością.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna a podniesione w niej zarzuty wadliwości podstawy faktycznej, będące wynikiem naruszenia przepisów prawa materialnego są bezzasadne.

Sąd Okręgowy przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe i na tej podstawie wysnuł prawidłowe wnioski, przekonywująco uzasadniając swoje stanowisko. Wyczerpująco wskazał na jakich dowodach się oparł i dlaczego dał im wiarę. W sprawie nie doszło do przyjęcia wadliwej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia ani błędnego zastosowania przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2015 poz.704 tekst jednolity ze zm.) czy opartego na niej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.03.1983r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1983r. Nr 21, póź. 94 ze zm.).

Z nie budzących wątpliwości ustaleń Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny podziela w całości wynika, że nabyte w drodze uwłaszczenia przez W. P. gospodarstwo rolne o pow. 1,32 ha w oparciu o decyzję z 31.01.1977r. stanowiło nadal gospodarczą całość wraz z gospodarstwem rolnym jej matki i rodzeństwa. Wnioskodawczyni razem z matką oraz rodzeństwem pracowała na gospodarstwie rolnym matki oraz na ich wydzielonych częściach. Wspólne były budynki gospodarcze i maszyny. Prowadzono tam hodowlę zwierząt i uprawiano zboże i buraki. Mimo, że kilka lat wcześniej zmarł ojciec wnioskodawczyni, to w ewidencji gruntów nie dokonano zmian związanych z podziałem gospodarstwa i nadal nakazy podatkowe przychodziły na nazwisko zmarłego F. F.. Zawierały one należne od całości gospodarstwa składki na ubezpieczenia społeczne rolników i były opłacane na nazwisko zmarłego. Faktem jest, że wnioskodawczyni w okresie od 13.10.1972r. do 30.06.1986r. była zatrudniona w Zakładzie (...) oddalonym od miejsca zamieszkania 7 kilometrów. Jednakże nadal zamieszkiwała w domu rodzinnym, w miejscu położenia gospodarstwa rolnego i to z tego gospodarstwa, na którym pracowała tak na swojej części jak i części należącej do matki, dojeżdżała do pracy a nie jak twierdzi apelujący z miejsca pracy dojeżdżała do pracy w gospodarstwie rolnym matki. Fakt, że pracowała w gospodarstwie po zakończeniu pracy zawodowej wcale nie oznacza, że praca nie miała charakteru stałego a była jedynie doraźną pomocą przy pracach rolnych i nie stanowiła głównego źródła utrzymania. Nie można twierdzić, że Sąd wyszedł ponad podstawę faktyczną odwołania wnioskodawczyni przyjmując do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawczyni co części składkowej okres od 01 lipca 1977r. do 31.12.1979r. w gospodarstwie rolnym matki, gdy wnioskodawczyni domagała się uznania w tym okresie pracy we własnym gospodarstwie rolnym o pow.1,32 ha.

Ustalenia Sądu wskazują, że gospodarstwo rolne wnioskodawczyni stanowiło całość z gospodarstwem rolnym matki i od całości tego gospodarstwa, wobec nie dokonania przez organy administracyjne zmian w ewidencji gruntów opłacane były składki na ubezpieczenie społeczne rolników na nazwisko zmarłego męża matki wnioskodawczyni. W istocie więc wnioskodawczyni pracowała we własnym gospodarstwie i gospodarstwie rolnym matki, przy czym składki były opłacane przez matkę od całości gospodarstwa, przed dokonaniem podziałem. Stąd zasadne było dla jasności orzeczenia wskazanie, że zaliczenie dotyczy okresu składkowego pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym matki, chociaż nie oznacza to, że nie był to jednocześnie okres prowadzenia gospodarstwa własnego przez wnioskodawczynię.

Podstawą prawną rozstrzygnięcia Sądu prawidłowo był art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (...)

Zgodnie z treścią art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2015 poz.704 tekst jednolity ze zm.) dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 (do ustalenia prawa do emerytury rolniczej) zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;

Według art. 25 ust. 1. Część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Niepełne lata przelicza się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 21a.

Do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się liczbę lat:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1990 r.;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny Rolników;
- 3) (uchylony)
- 4) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej. (ust.2).

Wbrew podkreśleniom zawartym w apelacji wnioskodawczyni nie ubiegała się o uznanie do wysokości świadczenia okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., a więc tych wskazanych w art. 25 ust. 2 pkt 4 ustawy i Sąd tego przepisu nie stosował więc nie mógł go w tym zakresie naruszyć. Sąd nie twierdził, że uznał okres pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym matki jak domownika a zatem bezprzedmiotowe są wywody apelującego, że zastosowana została konstrukcja definicji "domownika", wprowadzona ustawą z 14.12.1982r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1982r. Nr 40, póź. 268 z późn. zm.). Chybiony zatem jest zarzut naruszenia § 2 ust, 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.03.1983r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1983r. Nr 21, póź. 94 ze zm.) skoro również nie był on stosowany przez Sąd orzekający.

Sąd zmieniając zaskarżoną decyzję przyjął do ustalenia wysokości emerytury skarżącej co do części składkowej okres związany z pracą w gospodarstwie rolnym matki od 01.07.1977r. do 31.12.1979r. a więc odnoszący się do art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy. Regulacja ta dotyczący sytuacji prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny Rolników. Istotne jest, że przepis ten pozwala na zaliczenie do wysokości emerytury jako okresu składkowego tak okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego jak i pracy w gospodarstwie rolnym.

We wskazanym okresie obowiązywała ustawa z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 140). Z jej treści zawartej w art. 37 ust. 1-3 wynika, że utworzono fundusz emerytalny rolników ze składek opłacanych przez rolników oraz z dotacji budżetu Państwa. Środki funduszu przeznaczono się na wypłatę świadczeń określonych ustawą.

Obowiązek opłacania przez rolnika składki powstawał od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym rolnik rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego, a ustawał - z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym rolnik przestał prowadzić gospodarstwo rolne. (Art. 38 ustawy).

Według zaś art. 39 ustawy podstawę wymiaru składki stanowi przychód szacunkowy gospodarstwa rolnego. Stosownie do art. 40 ustawy rolnik, który rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego przed ukończeniem 35 lat życia, zwolniony jest od obowiązku opłacania składki przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania.

Dokonując ustaleń, iż gospodarstwo rolne matki w spornym okresie nadal stanowiło całość gospodarczą z gospodarstwem rolnym wnioskodawczyni i że od całości tego gospodarstwa była odprowadzana na nazwisko zmarłego F. F. składka na ubezpieczenie społeczne rolników według szacunkowego przychodu z gospodarstwa, zasadnie Sąd przyjął wobec pracy wnioskodawczyni na tym gospodarstwie okres od 01.07.1977r. do 31.12.1979r. jako okres składkowy. Bezspornie z dołączonych dokumentów wynika, że składka na ubezpieczenie społeczne od tego gospodarstwa została opłacona, więc Sąd nie dopuścił się błędu zaliczając wnioskodawczyni pracę w tym gospodarstwie. Okoliczność, że wnioskodawczyni w tym czasie podlegała ubezpieczeniu społecznemu związanemu z zatrudnieniem pracowniczym jest bez znaczenia prawnego, gdyż z treści obowiązujących wówczas przepisów ustawy z 1977 roku nie wynika, aby ubezpieczenie pracownicze wyłączało w tym czasie ubezpieczenie rolnicze. Skoro wnioskodawczyni pracowała w gospodarstwie rolnym, od którego w oparciu o szacunkowe przychody opłacano składkę na fundusz emerytalny rolników, to z mocy prawa podlegała temu ubezpieczeniu i okres tego ubezpieczenia jest okresem składkowym. Nie ma podstaw, aby do jej sytuacji prawnej stosować definicję domownika zawartą w ustawie z 1982r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (...) i nie jest w tym wypadku istotne kryterium czy praca w gospodarstwie rolnym stanowiła jej główne źródło utrzymania. Wywody apelacji w tym zakresie są błędne i opierają się na przepisach nie mających zastosowania i których też Sąd nie stosował a zatem nie wymaga to głębszej analizy.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny nie dopatrując się naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego, uznał apelację za niezasadną i na mocy art. 385 kpc ją oddalił.